Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0419U003363

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 08-07-2019

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевлюга Олександра Андріївна
2. Shevliuga Oleksandra

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 17.00.05

Назва наукової спеціальності: Образотворче мистецтво

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 26-06-2019

Спеціальність за освітою: образотворче мистецтво

Місце роботи здобувача: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз 20, м. Київ, Київ, 04053, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): К 26.103.02

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз 20, м. Київ, Київ, 04053, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз 20, м. Київ, Київ, 04053, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 18.31.91.11

Тема дисертації:

1. «Розвиток українського іконостаса X–XVI ст.»

2. Development of the Ukrainian altar screen (iconostasis) from Xth till XVIth century

Реферат/анотація:

1. У дисертації простежено поступове перетворення візантійського темплона часів Київської Русі у своєрідний, типово український, спочатку низький, а згодом високий іконостас. Генеза українського іконостаса висвітлювалася науковцями протягом XX – XXI століття, але обраному нами часу приділялося чи не найменше уваги. Особливо формування іконостаса не було розглянуто в аспекті тяглості процесу еволюції від першоджерела, тобто передвівтарної огорожі. In situ в Україні не збереглося передвівтарних огорож, є тільки рештки цих конструкцій та деякі фрагменти їхніх частин. У дисертації висунуто гіпотезу щодо розміщення певних ікон у передвівтарних огорожах Києва XI–XIII ст., це пояснює, як значення темплона в літургії так і його доцільність. Жодний іконостас XIV–XVI ст. також in situ не зберігся, а залишки мурованих частин іконостасів Волині й Галичини засвідчують синхронність еволюції з іконостасами Греції та Балкан. Не зважаючи на брак іконописних пам'яток XIV–XVI ст., які збереглися лише на терені Галичини й

Волині., було доведено, що джерела іконографії пам'яток XIV–XVI ст. сягають мистецтва Київської Русі – це енколпіони, ювелірні вироби, металева пластика, дрібне різьблення, мініатюри, шитво, золототканий «гаманець» із Відня, який уперше введено нами в науковий обіг. Мистецтво Київської Русі (особливо самого Києва) переконливо стає підґрунтям для формування іконостасів XIV–XVI ст. Саме старокиївська спадщина зумовила й риси самобутності українського іконостаса. У дисертації відтворено богословський зміст як окремих типів ікон, так і намісних рядів та іконостасів загалом. Таким чином, реконструйовано ансамбль ікон і загальний вигляд іконостаса, як ансамблю ікон XIV–XV ст. Завдяки цьому історичний процес розвитку іконостасної стіни в церквах XVI ст. набуває чітких рис, а еволюція низького іконостаса у високий стає більш логічною і переконливою.

2. The thesis work studies the gradual transformation of the Byzantine templon into a unique typical Ukrainian, at first a low, and later on, a high iconostasis. The origins of the Ukrainian iconostasis have been studied for almost a century now, however, the selected timeframe has been barely analyzed before, specifically, the formation of the iconostasis from its origins, id est, the gates in front of the altar, hasn't been regarded in terms of the evolution process continuity. In Ukraine, in Kyiv Rus times the Byzantine columned screen separating the sanctuary from the nave was inherited in a form of a porch combining the columns, epistylium and a parapet, some of which were decorated with the holy gates. In situ, in Ukraine there are no preserved gates before the altar, only their fragments, and remains. In the thesis work an attempt has been made to connect the reconstruction of the gates before the altar with the preserved Kyiv icons of the XI–XIIth centuries, as it would have given the templon a certain theological meaning. The iconostasis is the center of religious ceremonial observance, liturgy and is of paramount importance in any Orthodox church. There's no XIV–XVI century iconostasis that has been preserved in situ, however, the remains of the lay bricks parts of the Volyn and Galychyna iconostasis are extant, signifying the iconostasis synchrony with the Greek and Balkanian ones. The most significant step in the iconostasis evolution has become the closure of the gates before the altar first open layer with the icons, transforming it into a continuous iconostasis wall. This has allowed to increase the number of the iconostasis first-level icons, significantly intensifying its theological meaning. On the territory of the former Kyiv Rus these changes have first taken place in the Ukrainian church of St. Johnsonian the Theologian in Lutzk and St. Nicholas church in Zbruchanskiy in the second half of the XIII century. The thesis work traces the gradual genesis of the Ukrainian iconostasis since the Kyiv Rus times till XVIth century and shows that this evolution has been a continuous process, as it had been based on the iconostasis heritage, structure of the gates before the altar, its separate elements, and the Kyiv Rus liturgy. The thesis work research has been complicated by the defective articles of the XIV–XVI century icon-painting, preserved only in Volyn and Galychyna. The thesis work demonstrates that the iconographic origins of the Ukrainian iconostasis icons of the XIV–XVI centuries take its roots from the art articles of the Kyiv Rus, such as the encolpium, small metal products, small carving and the gold-knitted "pocket" from Vienna, introduced into the scientific usage for the very first time. Kyiv Rus art, especially, Kyiv art has become a solid ground for the formation of the XIV–XVI centuries iconostasis. Since Kyiv Rus times the Ukrainian iconostasis has preserved the "The Christ Pantocrator Teacher", pictured to his full height, half-sculptural "The Christ Pantocrator", "Christ Enthroned", "The Holy Mother Oranta", "The Enthroned Mother of God", "The Virgin of Odygitria", "The Virgin of Mercy" and other iconographic types. The composition and iconography of the Deesis tier have also been inherited from the Kyiv Rus art. It's been the old-Kyiv heritage that has predetermined the Ukrainian iconostasis distinctive features, such as usage of the Deisis icons "Christ in Majesty" and "The Eulogy of the Most Holy Theotokos" (with Prophets), placing the "Holy Mandylion of Edessa" over the holy gates, finishing the iconostasis with the "Crucifixion with Bystanders" and specific order of the iconostasis layers. The author tried to reproduce the theological meaning of not only the particular icon types but also the Deesis tier and the iconostasis in general. This way an icon set has been restored as well as the general view of the iconostasis wall in the XIV–XV century churches. Thereby, the historical process of the iconostasis wall development in XVIth century churches gains its distinct features and the evolution of the low iconostasis into a high one becomes more logical and convincing. In the course of time, depending on the historical situation and, subsequently, on the expansion of the certain theological ideas, the Ukrainian iconostasis has gained new features, although, unlike the other

Orthosphere nations' churches, its certain elements remained unaltered.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Міляєва Людмила Семенівна
2. Milyaeva Liudmila

Кваліфікація: д. мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Козак Назар Богданович
2. Kozak Nazar

Кваліфікація: к. мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Соколюк Людмила Данилівна

2. Sokoliuk Liudmyla D.

Кваліфікація: д. мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Лагутенко Ольга Андріївна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Лагутенко Ольга Андріївна
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.